

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Burchardi VVormaciensis Ecclesiae Episcopi,
Decretorum Libri XX. ex Consiliis, & orthodoxoru[m]
patru[m] Decretis, tum etiam diuersaru[m] nationum
Synodis, ceu loci communes congesti, in quibus ...**

Burchardus <Wormaciensis>

Parisiis, 1549

De Dei præuidentia, simul & prouidentia. xxi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10722

tate, scientia non possit inflare. Sicut autē de Deo scriptum est: Qui docet hominem scientiam: ita etiam scriptum est: Charitas ex Deo est. Item quinto capite, ut quisquis dixerit, ideo nobis gratiam iustificationis dari, ut quod facere per liberum iubemur arbitrium, facilius possimus implere per gratiam, licet & si gratia non daretur, non quidem facile, sed tamen possemus etiā sine illa implere diuina mandata, anathema sit. De fructibus enim mandatorum dominus loquebatur, ubi non ait, sine me difficilius potestis facere: sed ait, sine me nihil potestis facere.

Quod prædestinatio Dei ita sit ordinata, ut ea nociva que prædestinata sunt, electorum precibus solui queant. Cap. XIX.

Obtineri nequaquam possunt quæ prædestinata non fuerint: sed ea quæ sancti viri orando efficiunt, ita prædestinata sunt, ut precibus obtineantur. Nam ipsa quoque perennis regni prædestinatio, ita est ab omnipotenti Deo disposita, ut ad hoc electi ex labore perueniant: quatenus postulando mereatur accipere, quod eis omnipotens Deus ante secula disposuit donare. Petrus: Probari mihi apertius velim, si potest prædestinatio precibus adiuuari.

Item de prædestinatione. Cap. XX.

Hoc quod ego Petre intuli, con cîte valet probari. Certè enim nosti, quia ad Abraham dominus dixit: In Isaac vocabitur tibi semen. Cui etiam dixerat Patrem multarum gentium constitui te. Cui rursus promisit, dicens: Benedicam tibi & multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli, & velut arenam quæ est in littore maris. Ex qua re apperrè constat intelligi, quia omnipotens Deus semen Abrahamæ prædestinauerat per Isaac multiplicare: & tamen scriptum est, deprecatus est Isaac dominum pro vxore sua, eo quod esset sterilis, qui exaudiuit eum, & dedit conceptum Rebecca. Si ergo multiplicatio generis Abrahamæ per Isaac prædestinata fuit, cur coniugem sterilem accepit? Sed nimirū constat: quia prædestinatio precibus impletur, quando is in quo Deus multiplicare semen Abrahamæ prædestinauerat, oratione obtinuit, ut filium habere potuisset.

De Dei præuidentia, simul & prouidentia Cap. XXI.

Omne iudicium sui secundū naturam, quæ sibi subiecta sunt comprehendit. Est autem Deo semper æternus

*Gregor.
in suo dia
logo dicit*

Ex eodē.

*August.
dicitur*

libro de ac presentarius status. Scientia quoq; eius omne temporis
predesti- supergressa notionem, in sua manet simplicitate presentie;
natione. infinitaque preteriti ac futuri spacia complectens, omnia
 quasi iam gerantur in sua simplici cognitione considerat.
 Itaque si presentiam pensare quis velit, qua cuncta dignoscit
 non esse presentiam quasi futuri, sed scientiam nunquam
 deficientis instantie rectius aestimabit. Vnde non prouidentia,
 sed prouidentia potius dicitur: quod porro a rebus inanis
 constituta, quasi ab excelso rerum cacumine cuncta
 prospiciat. Quid igitur dicendum est? Ut necessaria fiant
 quae diuino lumine lustrentur, cum ne homines quidem ne-
 cessaria faciant esse quae videant? Num enim quae presentia
 cernuntur, aliquam eis necessitatem videtis addit intuitus?
 Minimè. Atqui, si est diuini humanique presentis digna
 collatio, uti homines hoc temporario presenti quaedam vi-
 dent: ita ille omnia suo cernit aeterno. Quare haec diuina
 praenotio, naturam rerum proprietatemque non mutat, ta-
 liaque apud se presentia spectat, qualia in tempore olim
 futura prouenient, nec rerum iudicia confundit: vnoque
 suo mentis intuitu tam necessariè quàm non necessariè, ven-
 tura dignoscit. Sicuti aliquis cum pariter ambulare in terra
 hominem, & oriri in caelo solem videt, quanquam simul
 utrunque sit conspectum, tamen discernit, & hoc volunta-
 rium, illud esse necessarium iudicat. Ita igitur cuncta dispi-
 ciens diuinus intuitus, qualitatem rerum minimè perturbat:
 apud se quidem presentium, ad conditionem verò temporis
 futurarum. Quo fit ut hoc non sit opinio, sed veritate potius
 nixa cognitio: cum extitutum quid esse cognoscit, quid idem
 existendi necessitate carere non nesciat. Hic si quis dicat
 quod euenturum Deus videt, id non euenire non posse, quod
 autem non potest non euenire, id ex necessitate contingere.
 Respondebit illi res quidem solidissima veritatis, sed cui
 vix aliquis nisi diuini speculator accesserit. Firmatur nam-
 que idem venturum, cum ad diuinam notionem refertur ne-
 cessarium: cum verò in sua natura perpenditur, liberum pro-
 pitius atque absolutum videri. Duæ sunt etenim necessitates,
 simplex vna, veluti qua necesse est oes homines esse mor-
 tales: altera conditionis, ut si aliquem ambulare quis scit,
 eum ambulare necesse est. Quod enim quisque nouit, id esse
 aliter ac notum est, nequit. Sed haec minimè secum illa sum-

plicem trahit. Hanc enim necessitatem non propria facit natura, sed conditionis adiectio. Nulla enim necessitas cogit incedere voluntate gradientem: quamvis eum tum cum graditur, incedere necessarium sit. Eodem igitur modo si quid providentia præsens videt, id esse necesse est, tametsi nullam naturam habeat necessitatem. Atqui Deus ea futura, quæ ex arbitrij libertate proveniunt, præsens contuetur. Hæc igitur ad intuitum releta diuinum, necessaria fiunt per dispositionem diuinæ notionis: per se verò considerata, ab absoluta nature suæ libertate non desinunt. Fient igitur proculdubio cuncta quæ futura Deus esse prænoscit, sed eorum quædam de libero proficiscuntur arbitrio: quæ quamvis eueniant existendo, tamen naturam propriam non amittunt qua prius quam fierent, etiam non euenire potuissent.

Quod diuina æternitas, nec fuisse nec futurum esse habeat. Cap. XXII.

Sed quia beatus Iob sancto æternitatis spiritu impletur, *Grego. in* & fuisse vel futurum esse æternitas non habet, cui nimirum nec præterita trāseunt, nec quæ futura sunt veniūt: *suis moribus.* quia cuncta per præsens videt.

Quod cuncta quæ hominibus fiunt, absque omnipotentis occulto consilio non veniant. Cap. XXIII.

Nulla quæ in hoc mundo hominibus fiunt, absque omnipotentis Dei occulto consilio veniunt, Nam cuncta Deus secutura præsciens, ante secula decreuit, qualiter per secula disponantur. *Ex eodē.*

De eadem re. Cap. XXIII.

Nec propheta igitur fallax quia tempus mortis intuit, quo vir ille mori merebatur: nec dominica statuta conuulsa sunt: quia vt ex largitate Dei anni vitæ crescerent, hoc quoque quod ante secula præfixum fuit, atque spacium vitæ quod inopinatè foris est aditum, sine augmento præscientiæ fuit intus statutum. *Ex eodē.*

Quod Deus singulis dies suos præfigat, vt nec minui, nec augeri possint. Cap. XXV.

Præfixi dies singulis ab interna Dei præscientia, nec augeri possunt nec minui, nisi coningat vt ita præsciantur, vt aut cum optimis operibus longiores sint, aut cum pessimis breuiores, sicut Ezechias augmentum dierum meruit impensione lachrymarum, & sicut de peruersis scriptum est, *Ex eodē.*